[2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 170

ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ

(2020 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 138)

ਜਨਵਰੀ 30, 2020

[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਧਾਰਾ 482 - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2- ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਹਨ - 2015 ਵਿੱਚ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਝਗੜੇ ਹੋਏ - 29.08.16 ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ 19.07.16 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਨਤਕ ਹੈਂਡ ਪੰਪ 'ਤੇ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਅਸ਼ਲੀਲ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਵੀ ਕੀਤੀ - ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸੇ ਦਿਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ - ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਖਾਰਜ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ: ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। 19.07.16 – ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 151, 107 ਅਤੇ 116 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ

ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਗੁਪਤ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਜਨ ਲਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਿਣੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ - ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਧਾਰਾ 323, 354, 452, 504, 506 - ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2012 - ਧਾਰਾ 4, 7 ਅਤੇ 8.

170

XXXXXX

ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 171

ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ

ਹੋਲਡ: 1.1 ਵਰਤਮਾਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਚਾਲੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ 19.07.16 ਦੀ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 151, 107, 116 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ

ਕੀਤੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 19.07.2016 ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਘਟਨਾ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਬਲਿਕ ਹੈਂਡ ਪੰਪ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਘਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 20-22] [183-E-H; 184-A-B]

XXXXXX

172 ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ [2020] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

1.3 ਵਰਤਮਾਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਗੁਪਤ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 2017 ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ

1 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 23-25] [184-C-E]

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ **(1992) ਪੰਨਾ 1 ਐਸਸੀਸੀ 335 : [1990] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 259**; ਵਿਨੀਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ **(2017) 13 ਐਸਸੀਸੀ 369: [2017] 6 ਐਸਸੀਆਰ 922;** ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਲ ਮੁਨੀਸਵਾਮੀ **(1977) 2 ਐਸਸੀਸੀ 699: [1977] 3 ਐਸਸੀਆਰ 113;** ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਮ ਦੇਵੇਂਦਰੱਪਾ **(2002) 3 ਐਸਸੀਸੀ 89: [2002] 1 ਐਸਸੀਆਰ 275;** ਸੁੰਦਰ ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਟੀ.ਐਨ. **(2009) 14 ਐਸਸੀਸੀ 244 : [2009] 3 ਐਸਸੀਆਰ 326 - ਭਰੋਸੇ.**

<u>ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ</u>

[1990] 3 ਬੇਨਤੀ ਐਸਸੀਆਰ 259 ਪੈਰਾ 10 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2017] 6 ਐਸਸੀਆਰ 922 ਪੈਰਾ 11 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[1977] 3 ਐਸਸੀਆਰ 113 ਪੈਰਾ 12 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ

[2002] 1 ਐਸਸੀਆਰ 275 ਪੈਰਾ 13 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2009] 3 ਐਸਸੀਆਰ 326 ਪੈਰਾ 15 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

<u>XXXXXX</u>

ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 173

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 138.

2018 ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਨੰਬਰ 5890 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 21.02.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਵਰਮਾ, ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਚੌਰਸੀਆ, ਦਿਵਿਆਂਸ਼ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਹਨ।

ਗਰਵੇਸ਼ ਕਾਬਰਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਨੁਭਵ ਟੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਲਗਨੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਵੀ ਐਨ ਰਘੁਪਤੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 21.02.2018 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ 2017 ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ: -

(i) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਨਵਰੁਲ ਹੱਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਓ.ਐਸ.ਨੰਬਰ 744/2015 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਾਰਨ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕਈ ਝਗੜੇ ਹੋਏ।

(ii) 19.07.2016 ਨੂੰ, ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ 19.07.2016 ਨੂੰ ਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਧਾਰਾ 151, 107 ਅਤੇ 116 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ।

XXXXXX

(iii) 29.08.2016 ਨੂੰ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੱਜਾਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ, ਅਤੇ ਲਿਆਕਰ ਅਲੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਨਵਰੁਲ ਹੱਕ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਫਿਰਦੌਸ ਬਾਨੋ ਅਤੇ ਗੁਲਿਸ਼ਤਾ ਬਾਨੋ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਨਤਕ ਹੈਂਡ ਪੰਪ 'ਤੇ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਫਿਰਦੌਸ ਬਾਨੋ ਅਤੇ ਗੁਲਿਸ਼ਤਾ ਬਾਨੋ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੇਟੀਆਂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਨਤਕ ਹੈਂਡ ਪੰਪ 'ਤੇ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਅਸ਼ਲੀਲ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਬੇਟੀ ਫਿਰਦੌਸ ਬਾਨੋ ਨੂੰ ਨਹੁੰ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ।

(iv) ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸੇ ਦਿਨ, ਅਨਵਰੁਲ ਹੱਕ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਸਾਂਝੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਰਜ਼ੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜੌਨਪੁਰ, ਡੀਜੀਪੀ, ਲਖਨਊ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਰਜ਼ੀ 'ਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323, 354, 504, 506, 452 ਅਤੇ ਪੋਸਕੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ।

(v) ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, 2016 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 14 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਪੋਸਕੋ ਐਕਟ) ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 14.10.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਥਾਣੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ

ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 151, 107 ਅਤੇ 116 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(vi) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 22.11.2016 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪਕ ਉਪਾਅ ਹੈ।

XXXXXX

(vii) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ.ਓ.(ਸਿਟੀ), ਜੌਨਪੁਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਸੀ.ਓ. (ਸਿਟੀ), ਜੌਨਪੁਰ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਫਿਰਦੌਸ ਬਾਨੋ ਅਤੇ ਗੁਲਿਸਤਾਨ ਬਾਨੋ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 11.12.2016 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ।

(viii) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 2017 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1 ਮਿਤੀ 04.10.2017 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਹੀ ਦੋਸ਼ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ.

(9) ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮਿਤੀ 19.12.2017 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 323, 353, 504, 506 ਅਤੇ ਪੋਸਕੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7/8 ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 2017 ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਸੰਮਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ

ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 21.02.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 2015 ਦਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 744, ਅਨਵਰੁਲ ਹੱਕ ਬਨਾਮ ਸੱਜਾਦ ਅਲੀ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੇਤੁਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ।

4. ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 29.08.2016 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, 2017 ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1 ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਸਕੋਰ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

XXXXXX

5. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

6. ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸੇ ਘਟਨਾ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 151, 107, 115 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਕਾਲਪਨਿਕ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੀ ਹੈ।

7. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਹਨ ਜਾਂ ਝੂਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗੀ।

8. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਮਿਤੀ 29.08.2016 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ 11.12.2016 ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਅਨੇਕਚਰ-ਸੀਏ/2 ਵਜੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਜੌਂਪੁਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

9. ਅਸੀਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

10. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਈਏ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, 1992 ਦੀ ਬੇਨਤੀ (1) ਐਸਸੀਸੀ 335** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ / ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੈਰਾ 102 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਗਿਣਾਈਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 226/

ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 102 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

XXXXXX

102. ਅਧਿਆਇ XIV ਅਧੀਨ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਸਟੀਕ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਚੈਨਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਲਚਕਦਾਰ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਖਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੂਚੀ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(1) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (1) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 155 (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ।

(4) ਜਿੱਥੇ, ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 155 (2) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

(5) ਜਿੱਥੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੰਨੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

(6) ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ (ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਅਤੇ/ਓ ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(7) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਗੁਪਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

11. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਵਿਨੀਤ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (2017) 13 ਐਸਸੀਸੀ 369** ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਧੀਕ

ਸਿਵਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 452, 376 ਅਤੇ 323 ਤਹਿਤ ਜੁਰਮ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

12. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। **ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਲ ਮੁਨੀਸਵਾਮੀ, (1977) 2 ਐਸਸੀਸੀ 699** ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 703)

XXXXXX

ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.] 179

"7. … ਇਸ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ, ਇੱਕ ਸਲਾਮੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਜਾਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਲੰਗੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਪਰਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਨਿਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਜਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਿਆਂ

ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਉਸ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਅਤੇ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ।

13. **ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਮ ਦੇਵੇਂਦਰੱਪਾ, (2002) 3 ਐਸਸੀਸੀ 89 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ** ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਅਨਿਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ/ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਪੈਰਾ 6 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 94)

"6. … ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਿਵਲ ਹੋਣ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੈ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਹੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੋਧ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ, ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਟੈਸਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਇਕੱਲੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ.

XXXXXX

ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ / ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜੋ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

14. ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ: (ਦੇਵੇਂਦਰੱਪਾ ਕੇਸ, ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 95)

“8. … ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ੁਲਮ ਜਾਂ ਬੇਲੋੜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੁਚੇਤ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜਾ ਤੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਬਦਲਾਖੋਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਧਾਰਾ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

15. **ਸੁੰਦਰ ਬਾਬੂ ਬਨਾਮ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ, (2009) 14 ਐਸਸੀਸੀ 244** ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 498-ਏ ਅਤੇ ਦਾਜ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1961 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ **ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ** ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ੭ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੇਣੀ ੭ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ੪੮੨ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

XXXXXX

16. ਵਿਨੀਤ ਕੁਮਾਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ (ਸੁਪਰਾ) **ਦੇ ਕੇਸ ਸਮੇਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,** ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੈਰਾ 41 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ: -

"**41.** ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ੪੮੨ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਅਸਿੱਧੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਸਫਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜੇ ਕੇਸ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 379, ਪੈਰਾ 102)

"102. (7) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਗੁਪਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਰੰਜਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ੭ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਹੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

XXXXXX

17. ਹੁਣ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਚਾਲੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿਵਲ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, 19.07.2016 ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 19.07.2016 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 151,

107 ਅਤੇ 116 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਰਾਜ ਨੇ ਸੀ.ਓ., ਸਿਟੀ ਦੀ 11.12.2016 ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ: -

"... ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਜਾਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਨਵਰੁਲ ਹੱਕ ਵਿਚਕਾਰ ਡਰੇਨ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 19.07.2016 ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਥਾਣਾ ਕੋਤਵਾਲੀ ਵਿਖੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸਐਚਓ ਐਸਆਈ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੇ 20.07.2016 ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 151, 107, 116 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਣਯੋਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਤੀ 03.08.2016 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ 29.08.2016 ਨੂੰ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ (ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ)/ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅਦਾਲਤ ਨੰਬਰ 1, ਜੌਨਪੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ, ਪੋਕਸੋ ਐਕਟ/ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅਦਾਲਤ ਨੰਬਰ 1, ਜੌਨਪੁਰ ਨੇ 14.10.2016 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਸੱਜਾਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਨਵਰ ਅਲੀ ਵਿਚਕਾਰ ਡਰੇਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਤੱਥ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਅਹਿਮਦ ਅਲੀ ਅਤੇ ਅਨਵਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਲਿਆਕਤ ਅਲੀ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨਾਲ ਗੰਦੀ/ ਅਸ਼ਲੀਲ ਹਰਕਤ ਜਾਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਮੌਖਿਕ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੋਤਵਾਲੀ ਦੇ ਐਸਐਚਓ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

XXXXXX

ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

18. ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ ਘਟਨਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਲਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਠੋਸ ਟੁਕੜੇ ਵਜੋਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ 14.10.2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

19. ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੋਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਧਾਰਾ 156 (3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਲ ਉਚਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ 2017 ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 1 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 200 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ।

20. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ 19.07.2016 ਦੀ ਕਥਿਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 151, 107, 116 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਝਗੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (3) ਤਹਿਤ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ◌ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

21. ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਇਕ ਹੋਰ ਤੱਥ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 19.07.2016 ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਘਟਨਾ ਜੋ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਬਲਿਕ ਹੈਂਡ ਪੰਪ ਨੇੜੇ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਘਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੈਸ਼ਨ

ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

XXXXXX

22. ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ।

23. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਕਾਰਨ ਗੁਪਤ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ **ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ)** ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜੋ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ **ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 7 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ** ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਗੁਪਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

25. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਸਾਲ 2017 ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1, ਸੱਜਾਦ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਅਨਵਰੁਲ ਹੱਕ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi